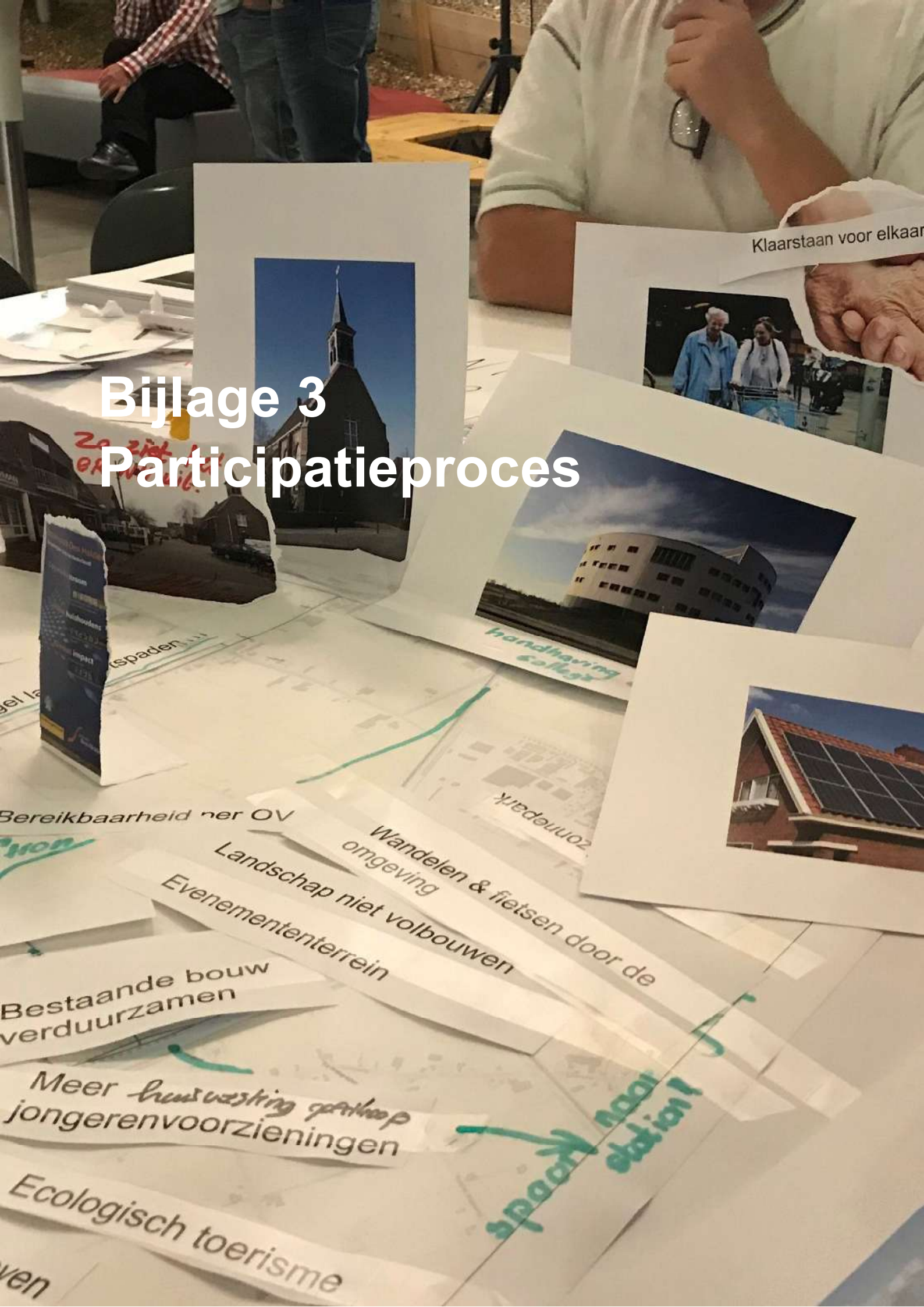

Bijlage 3
Participatieproces

Participatieproces

Participatie is essentieel om te komen tot een omgevingsvisie die wordt gedragen door inwoners, ondernemers, maatschappelijke partijen en andere belanghebbenden. Onder de nieuwe Omgevingswet wordt veelvuldig aandacht gevraagd voor vroegtijdige participatie bij planvorming, zoals het opstellen van een omgevingsvisie. Bij vaststelling hiervan dient in beeld te worden gebracht op welke wijze participatie heeft plaatsgevonden en wat met de uitkomsten hiervan gedaan is. Deze bijlage geeft inzicht in het doorlopen participatieproces en de wijze waarop participatie richting heeft gegeven aan de omgevingsvisie.

Het concept van deze omgevingsvisie is afgestemd met de buurgemeenten (Texel, Schagen en Hollands Kroon) en (bestuurlijke) ketenpartners (Provincie Noord-Holland, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, Veiligheidsregio Noord-Holland Noord en GGD Hollands Noorden) van de gemeente. Vanuit de Omgevingswet wordt hiertoe opgeroepen vanuit het streven om samen te opereren als één overheid en visie en regelgeving waar mogelijk te coördineren over gemeentegrenzen heen. De resultaten van deze afstemming heeft geleid tot een aantal aanscherpingen van de omgevingsvisie.

Via participatie geven we alle relevante partijen de mogelijkheid om vroegtijdig mee te praten en te denken over hoe de fysieke leefomgeving er in de toekomst uit moet zien om aantrekkelijk te kunnen wonen, werken en ontspannen in de gemeente Den Helder. Hierbij hebben we gestreefd naar bottom up participatie (participatieproces wordt open gestart en deelnemers hebben via hun inbreng invloed op de agenda en de scope van de visie) en co creatie (de gemeente faciliteert de totstandkoming van de omgevingsvisie, maar stelt zich gelijkwaardig op ten opzichte van de andere partijen en streeft naar een gezamenlijke toekomstvisie) bij het opstellen van deze omgevingsvisie.

Dit betekent niet dat alles mogelijk is of dat de omgevingsvisie een soort ‘wensenlijstje’ is. We hebben te maken met de kaders en belangen van andere partijen, waaronder (hogere) overheden. Ook heeft de gemeente Den Helder op een aantal thema’s duidelijke ambities die worden ingebracht in de omgevingsvisie. Om dit eenduidig in te brengen is het document ‘Strategische uitgangspunten bij de omgevingsvisie’ vastgesteld door de gemeenteraad. Dit document vormt de hoofdlijn voor de totstandkoming van de omgevingsvisie. Bij de totstandkoming van de strategische uitgangspunten zijn naast de gemeenteraad ook een aantal belangrijke ontwikkelpartners van de gemeente geconsulteerd.

De participatie bij deze omgevingsvisie heeft met name gebiedsgericht plaatsgevonden. Voor deze strategie is gekozen om bij te dragen aan een hoge mate van betrokkenheid, waarbij de schaal van de wijk/kern het beste aansluit. De participatie is hierbij georganiseerd in zeven deelgebieden, die ook de zeven deelvisies bij deze omgevingsvisie vormen. Hieronder volgt per gebied een verslag van het doorlopen participatieproces en de belangrijkste uitkomsten hiervan.

Huisduinen

De deelvisie Huisduinen is tot stand gekomen na een uitgebreid en breed participatietraject. Als eerste participatietraject om tot een (deel)omgevingsvisie te komen is het participatieproces aangepakt als een pilot, waarin integraliteit en een goede, gelijkwaardige samenwerking tussen gemeente en andere partijen centraal stond. Als onderdeel van de pilot zijn ook bestuurlijke (keten)partners, zoals Provincie Noord-Holland, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, de Omgevingsdienst NHN, GGD Hollands Noorden en de Veiligheidsregio NHN, nauw betrokken geweest tijdens het gehele proces.

Tijdens vier opeenvolgende sessies op zaterdagochtend in het dorpshuis van Huisduinen is met een groep van steeds 40-60 belangstellenden gezocht naar de identiteit en kwaliteiten van Huisduinen, ontwikkelingen die spelen of in de toekomst gaan spelen en de uitwerking hiervan naar verschillende thema’s. Daarna is met behulp van moodboards door bewoners en betrokkenen een eerste aanzet voor de visie neergelegd. Belangrijke uitkomst van het participatieproces was de gevoelde spanning tussen de hoge kwaliteit van het wonen in het dorp en het omringende landschap tegenover het toeristische karakter van Huisduinen (Fort Kijkduin, zee & strand), die vraagt om een goede balans bij toekomstige ontwikkelingen. Op en om de dijk wordt ruimte gezien voor kleinschalige ontwikkeling van toerisme, terwijl de natuurlijke omgeving en het dorp zoveel mogelijk behouden en verder versterkt moeten worden. Ook is er behoefte aan meer ruimte voor langzaam verkeer binnen Huisduinen, waarbij de auto welkom blijft maar meer te gast is. Het draagvlak achter diverse keuzes is nogmaals bediscussieerd in de laatste bijeenkomst en waar nodig is de visie nog wat verder aangescherpt.

Afbeeldingen: Beelden uit de vier participatiebijeenkomsten in Huisduinen

Het resultaat van de concept-visie zoals opgesteld door bewoners, ondernemers en andere betrokkenen is medio 2017 door henzelf gepresenteerd aan de raadscommissie. Na deze presentatie is de gemeenteraad tijdens een werksessie geconsulteerd, om te zien of er sprake was van (grote) strijdigheden. Toen hier geen sprake van bleek te zijn is de deelvisie Huisduinen als structuurvisie aan de gemeenteraad voorgelegd voor besluitvorming en in het voorjaar van 2018 als eerste onderdeel van de omgevingsvisie vastgesteld.

Afbeelding: Inwoners van Huisduinen presenteren de concept-visie op hun dorp aan de raadscommissie in 2017

Begin 2022 is er een digitale participatiesessie georganiseerd, waarin een aantal actualisatiepunten zijn voorgesteld, mede naar aanleiding van externe ontwikkelingen en uitgevoerde onderdelen van de vorige versie. Op basis van de input uit deze participatiesessie is de deelvisie Huisduinen geactualiseerd. Via het digitale platform ‘InGesprek’ konden inwoners en andere betrokkenen hier gedurende een periode van drie weken op reageren. Via ditzelfde platform hebben we teruggekoppeld hoe we de binnengekomen opmerkingen hebben verwerkt in de definitieve versie van de deelvisie.

Julianadorp
De deelvisie Julianadorp is tot stand gekomen door middel van de inbreng van bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, belanghebbenden en professionals van de gemeente Den Helder en andere overheden. Deze inbreng is op een aantal wijzen verzameld in het brede participatieproces. Hierin zijn vier grote participatiebijeenkomsten georganiseerd om tot een eerste beeld voor de visie te komen. Vervolgens zijn met een aantal doelgroepen die onderbelicht zijn gebleven, zoals agrariërs, jongeren en scholieren, gesprekken gevoerd om de opbrengst uit de participatiebijeenkomsten te verbreden. Belangrijkste kernpunten uit het participatieproces zijn: het belang van de eigen kracht van het dorp met eigen voorzieningen en een eigen karakter, het belang van het behoud van het landschap met polder en duinen en de inzet op het versterken van de uitbreidingswijken in Julianadorp.

Als penvoerder heeft de gemeente deze inbreng in 2019 samengevoegd in een eerste concept, dat is besproken met de gemeenteraad en betrokkenen en is gepresenteerd tijdens een buitententoonstelling in Julianadorp. Eind 2019 is de deelvisie Julianadorp door de gemeenteraad vastgesteld als structuurvisie.

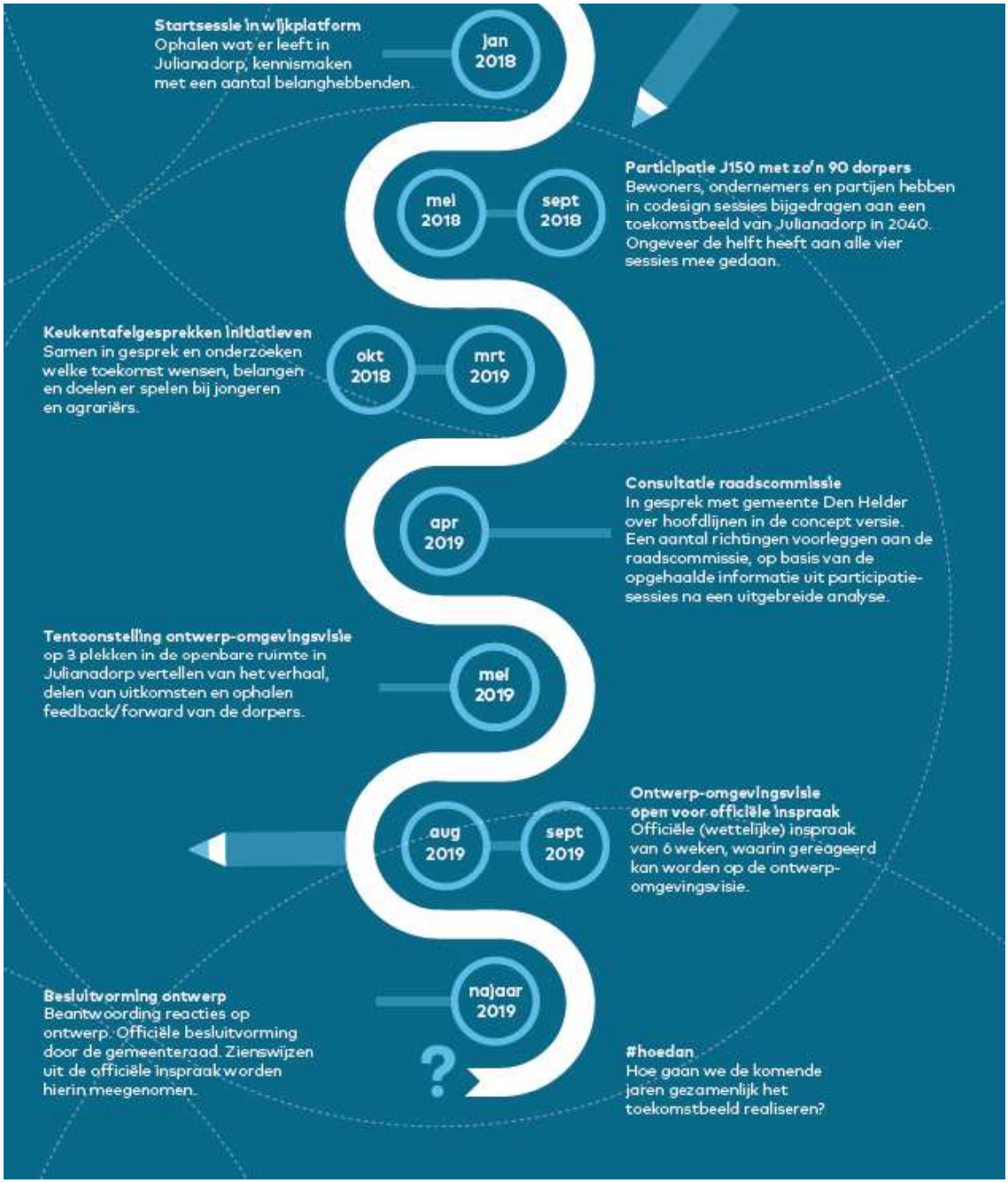

Afbeelding: Beelden uit het participatieproces bij de deelvisie Julianadorp

Afbeeldingen: Verschillende vormen van participatie tijdens het proces om te komen tot de deelvisie Julianadorp

Op 21 april 2022 zijn in het wijkplatform Julianadorp enkele kleine actualisatiepunten voor de deelvisie Julianadorp gepresenteerd. Deze punten zijn meegenomen in de actualisatie van de deelvisie. De actualisatie is eind oktober 2022 toegelicht aan geïnteresseerden.

Afbeelding: Het participatieproces rondom de Omgevingsvisie Julianadorp in hoofdlijnen

De Stelling

Het participatieproces om te komen tot de deelvisie over de Stelling werd enigszins bemoeilijkt door de coronamaatregelen die tijdens de looptijd van het proces golden. Daarom is er gekozen voor een combinatie van verschillende methoden om toch met alle betrokken partijen en bewoners in gesprek te gaan over de Stelling. Dit proces werd doorlopen in samenwerking met bureau BVR uit Rotterdam, die deze deelvisie voor ons heeft ontworpen en uitgeschreven.

De Week van de Stelling

De Stelling is een bijzonder en uniek gebied voor de gemeente Den Helder, waarbij veel verschillende partijen zijn betrokken. Daarom werd het participatieproces ook breed opgezet. In het voorjaar van 2021 organiseerden we daarom in samenwerking met bureau BVR 'de Week van de Stelling', met een drietal 'ateliersessies', een afsluitende bijeenkomst en online participatie. Vanwege de coronamaatregelen vonden deze sessies online plaats. In vier verschillende bijeenkomsten werd een brede groep aan betrokkenen gevraagd om mee te denken over de toekomst van de Stelling.

De verschillende betrokken partijen waren ‘erfgoedliefhebbers’, zoals Stichting Erfgoed Den Helder, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en de historische verenigingen. Ook was er een groep gebruikers van de Stelling, zoals lokale ondernemers op de Stelling, verenigingen en culturele organisaties zoals het Reddingmuseum en het Marinemuseum. Een laatste groep betrof eigenaren en ontwikkelaars, zoals de Provincie Noord-Holland, Defensie, Zeestad en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier.

In deze sessies stonden drie ‘scenario’s’ centraal over de toekomst van de Stelling. De scenario’s werden ontwikkeld door bureau BVR om het gesprek op gang te brengen, en bewoners en partijen te prikkelen om na te denken over de toekomst van de Stelling. Zo ging één van de scenario’s volledig uit van een ‘sportieve Stelling’, een ander scenario richtte zich op duurzaamheid en het derde scenario zag de Stelling als één groot cultureel podium. De scenario’s waren goede gespreksstof voor de belanghebbenden en lieten ons zien waar de focus zou moeten liggen in de toekomst.

Tijdens ‘de week van de Stelling’ werden de bewoners via het online platform ingesprek.denhelder.nl ook gevraagd om mee te denken over deze scenario’s. Dit leverde waardevolle discussies en aanscherpingen op. Zo schreef een bewoner: “Wat me aanspreekt in deze stelling is de aandacht voor klimaatverandering. Ik zou het krachtiger maken door het verdedigingen tegen onszelf en onze eigen acties te noemen. Verdedigen tegen klimaatverandering, lijkt het net een probleem dat buiten onszelf staat. Terwijl wij naar mijn mening het probleem zijn en dus ook degenen die het tij kunnen keren.”

Afbeelding: De drie verschillende scenario’s die de basis vormden voor de gesprekken

Verdere participatie
De input uit ‘de week van de Stelling’ werd verwerkt in een eerste conceptversie van de deelvisie Stelling. Deze conceptversie werd naar alle deelnemers van de week van de Stelling gestuurd met een vraag om feedback. Hieruit werd waardevol commentaar gehaald waardoor de visie aangescherpt en verbeterd kon worden. Daarnaast werd er met enkele essentiële partners, zoals bijvoorbeeld Defensie en Stichting Erfgoed Den Helder, een één-op-één vervolggesprek gevoerd over de conceptversie van de visie, zodat deze belangen goed konden worden meegenomen. De conceptversie werd ook voorgelegd aan de bewoners via het online platform ingesprek.denhelder.nl.

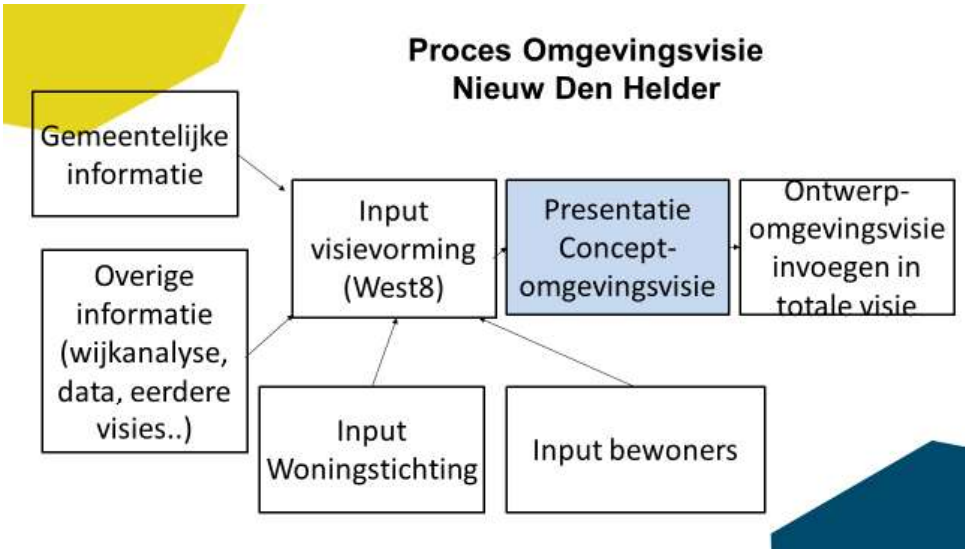
In januari 2022 werd de conceptversie van deze deelvisie in de commissie van de gemeenteraad besproken. De visie werd grotendeels positief ontvangen, en de aanscherpingen en opmerkingen die tijdens deze vergadering werden benoemd zijn verwerkt in de definitieve versie van de deelvisie.

De Schooten
De gemeente is het proces gestart met het samenstellen van een werkgroep. Een werkgroep die actief meedenkt over het in gang zetten van het participatieproces. De werkgroep bestond uit: vrijwilligers, bestuurders van het wijkplatform, wijkconcierge van de gemeente, gebiedsregisseur, ondernemers, de voorzitter van MFC De Boerderij, Mee & De Wering en overige maatschappelijke organisaties. Ook was er een nauwe samenwerking met de kenniswerkplaats De Schooten.

Om een goed beeld te krijgen van hoe de bewoners naar de wijk kijken is allereerst een enquête uitgezet. Met zo’n 300 reacties hebben we erg veel respons mogen ontvangen. De infographic laat de resultaten van de enquête zien. Vervolgens is de infographic gebruikt als praatplaatje met de bewoners, om in gesprek te gaan over de onderwerpen die spelen in de wijk. Belangrijke thema’s die naar voren kwamen waren de kwaliteit van de openbare ruimte, behoefte aan ontmoeting in de wijk en de beschikbaarheid van voldoende woningen voor verschillende doelgroepen.

Er zijn vervolgens drie participatieavonden georganiseerd. Het doel van de eerste avond was een uitleg over het participatieproces. Het doel van de tweede avond was inzoomen op de resultaten van de enquete, zodat we met elkaar de belangrijkste thema’s konden aanscherpen en gebruiken als input voor de visie. Tijdens de laatste avond konden de stakeholders feedback geven op de concept-visie, gepresenteerd door West 8. Gedurende het hele participatieproces konden stakeholders ook via InGesprek, het digitale participatieplatform van de gemeente, meepraten over de tussenproducten en de uiteindelijke concept-omgevingsvisie. Input is geleverd door bewoners, diverse ondernemers, maatschappelijke organisaties en Woningstichting Den Helder.

Nieuw Den Helder
Ook in Nieuw Den Helder is gestart met het samenstellen van een werkgroep om actief samen na te denken over het vormgeven en opstarten van het participatieproces. Deze werkgroep bestond uit: bewoners, vrijwilligers, de wijkconcierge van de gemeente, gebiedsregisseur, ondernemers, de voorzitter van MFC het Wijkhuis, Mee & De Wering en overige maatschappelijke organisaties.

Afbeelding: het participatieproces voor Nieuw Den Helder in één overzicht

Evenals in De Schooten is gestart met het uitzetten van een enquête, om beter in beeld te krijgen wat er leeft en speelt in de wijk. De resultaten van de enquête zijn in een infograhpic gevat, waarmee we een eerste beeld van de wijk hadden waarover we in gesprek konden gaan tijdens het verdere participatieproces. Veel genoemde thema's waren leefbaarheid, groen en meer menging van verschillende typen woningen.

Het participatieproces is verder vormgegeven in drie participatieavonden, waarbij tijdens de eerste avond meer uitleg is gegeven over het proces en tijdens de tweede avond de resultaten van de enquête en reacties hierop van de aanwezigen centraal hebben gestaan. Op de laatste participatieavond is de concept-visie gepresenteerd door West 8 en konden aanwezigen hierop reageren. Tijdens het gehele proces hebben belangstellenden ook mee kunnen lezen en kunnen reageren via het digitale participatieplatform van de gemeente, InGesprek.

Tijdens het participatieproces kwamen ook diverse zorgen over de leefbaarheid, veiligheid en sociale situatie in delen van de wijk naar voren. In overleg met de gebiedsregisseur is een apart gesprek opgezet over deze signalen.

Stad binnen de Linie
De deelvisie van Stad binnen de Linie is tot stand gekomen met inbreng van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Om inbreng op te halen bij inwoners en ondernemers is midden februari een project aangemaakt op het participatieplatform ingesprek.denhelder.nl. In dit project kon men een enquête invullen over verschillende thema's in de wijk, zoals veiligheid, groen, verkeer en wonen. Een andere mogelijkheid was om aan te schuiven bij de stadsgesprekken. Er zijn twee stadsgesprekken georganiseerd die plaatsvonden op 24 februari en 3 maart. Deze begonnen met een uitleg over de omgevingsvisie en een presentatie over het historisch perspectief en de identiteit van de wijk. Deelnemers konden delen wat zij belangrijk vinden in hun wijk en ideeën delen over de toekomst van Stad binnen de Linie. Na afloop van de enquêtes en de stadsgesprekken zijn de resultaten van de enquête en een verslag van de stadsgesprekken op ingesprek.denhelder.nl geplaatst. Zo kon men hun inbreng teruglezen en die van anderen bekijken.

Afbeelding: impressie van het participatieplatform www.ingesprek.denhelder.nl, waarop gereageerd kon worden op de visie voor Stad binnen de Linie

Vervolgens is begonnen met het schrijven van een eerste versie van de omgevingsvisie voor Stad binnen de Linie. Hier is de inbreng uit de enquête en de stadsgesprekken in meegenomen. Eind augustus is deze versie op ingesprek.denhelder.nl geplaatst en kon men hierop reageren. Dit heeft geleid tot een twintigtal reacties, op basis waarvan het concept verder is aangescherpt.

Maritiem Cluster
Voor het Maritiem Cluster is een afwijkend participatieproces gevolgd ten opzichte van de andere deelgebieden in deze omgevingsvisie. Aangezien de belanghebbenden in dit gebied met name andere overheden en ondernemers zijn is niet ingezet op brede bewonersparticipatie, maar is door de gemeente Den Helder, Provincie Noord-Holland en Koninklijke Marine een gezamenlijk proces

opgestart om door middel van visievorming tot ontwikkelrichtingen voor de korte en lange termijn voor het gebied te komen.

Dit proces is geregisseerd door bureau AT Osborne en bood ruimte voor belanghebbenden in het gebied om hun inbreng te geven. De hoofdlijnen uit het eindrapport van AT Osborne uit april 2022, getiteld ‘Ontwikkeling Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland, Toekomstbestendige stad en haven’, zijn geland in deze omgevingsvisie.